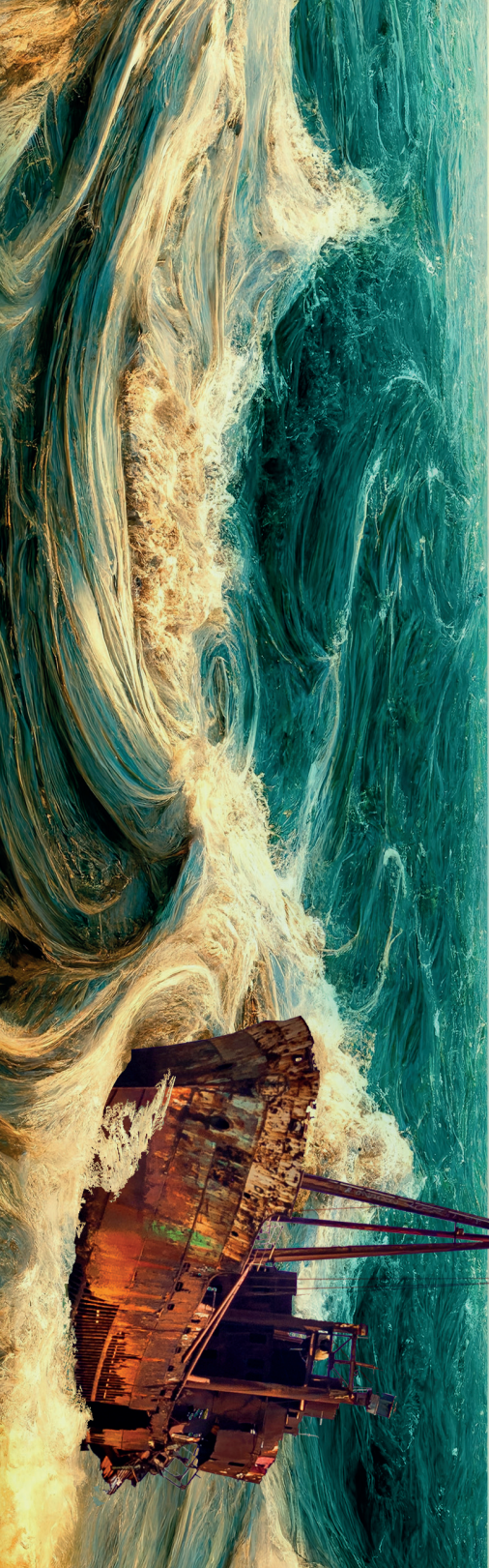

SHEILA
ARMSTRONG

ER SCHUILT EEN
VREEMDE IN ONS

ROMAN

Sheila Armstrong

Er schuilt een
vreemde in ons

Vertaald door Connie van de Velde

Uitgeverij Mozaïek – Utrecht

EEN

De ophaler

Eerst ligt er een zeehond zonder ogen.

Het is springtij, het strand krimpt tot een zilverkleurige halvemaaan, en de vlakke rotsen boven de vloedlijn worden zwart van de ongewone nevel. Boven het diepe water spreidt het ijle ochtendlicht zich uit; alleen het ijzeren topje van een scheepswrak steekt boven de golven uit. Verder weg houdt een vuurtoren als een tentstok de hemel omhoog, en daarvan- daan buigt de horizon zich in een hoefijzer, helemaal om de wereld, terug naar het donkere anker van de blinde zeehond.

Een witte bestelwagen komt aanrijden over de smalle twee- baansweg naar het verlaten strand. In het zachte zand moet de chauffeur iedere bocht langzaam en met de grootst mo- gelijke voorzichtigheid nemen, omdat het schuivende woud van duinen zelfs in het beste geval riskant is. Strengere winters hebben er stukken uit geslagen, en elke dag vervormt en verandert de kustlijn verder. Kortgeleden heeft een zomer- storm veel rommel achtergelaten boven de vloedlijn; de tere pantsers van zee-egels en plukken oranjebruin zeewier, zo dik als samengeklit haar.

De chauffeur is die ochtend in augustus vroeg vertrokken om voor de eerste wandelaars op het strand te zijn. Hij rijdt voorzichtig; de paar keer dat hij in de duinen bijna in een slip raakte, heugen hem nog. Mocht hij vastlopen, dan komt er een man met een tractor om hem los te trekken – er is altijd wel een man met een tractor in de buurt, die oesters verzamelt uit de half onder water liggende manden – maar Frank staat geboekt voor een aflevering bij de verbrandingsoven vóór de

lunch, en uitstel zou meer papierwerk opleveren.

Hij probeert zo dicht mogelijk bij het kadaver te parkeren. Door de voorruit ziet de zeehond er zo ongerept uit, dat het erop lijkt dat hij gewoon even aan land is gekomen om wat te rusten, in een waakzame houding, met lege oogkassen die nietsziend naar de zee kijken. Dichterbij zal blijken dat er vliegen zijn, weet hij uit ervaring, wriemelende wezentjes die het zaad van het leven uit de dood peuren.

Het provinciebestuur negeert deze strandingen meestal, als men er al over hoort; het wacht liever tot het dier stilletjes ontbindt of met de volgende vloed verdwijnt. Maar deze zeehond, een slachtoffer van de storm, heeft zich stevig tussen twee hoopjes stenen boven de vloedlijn genesteld en lijkt vastbesloten daar te blijven. Het dorp wemelt van de toeristen met een zwakke maag en een neiging tot klagen, dus Frank is eropaf gestuurd om te verwijderen wat de zee niet wil wegspoelen.

Een windvlaag rukt het portier uit zijn handen; hij laat het tegen zichzelf dichtvallen en gebruikt zijn heupen om de kracht van de zwaai op te vangen. Hij haalt zijn spullen uit de auto. Een dekzeil, dat na het openvouwen als een dikke, zwarte ballonfok klappert in de wind. Handschoenen. Mondkapje. Schop. Elastische koorden. Ontsmettingsmiddel. De hydraulische aandrijving piept als hij de achterklep laat zakken; het plateau blijft aan een kant hangen, maar hij stampet er met zijn laars op tot het op het zand rust. Hij verzwaart het dekzeil met een paar metalen klemmen en loopt dan naar het kadaver om het te inspecteren. Twee meeuwen heffen hun kop, sperren hun rode snavel wijd open en schreeuwen naar hem als hij dichterbij komt, vliegen klepperend op en verdwijnen achter stroken helmgras verder op het strand.

De huid van de zeehond is glanzend zwart, en opgezwollen als een verbrand worstje; zwarte eilandjes drijvend op barstjes rode lava. De lege, door meeuwen uitgepikte oogkassen zijn diepe tunnels in verschillende tinten rood. Frank geeft een

paar schopjes tegen het logge lijf – eerst met zijn ene, dan met zijn andere voet – om een idee te krijgen van de zwaarte van het beest. Gelukkig is het in de dagen na de onverwachte storm snikheet geweest, dus de zon en het zout hebben het kadaver uitgedroogd. Na jaren dode dieren ruimen weet hij dat rundvee en paarden gauw gaan lekken. Schapen met zware winterwol zijn het ergst, als een keukenspons die er kurkdroog uitziet, maar een golf van smerigheid uitbraakt als je hem oppakt. Frank overweegt de zeehond gewoon een beetje los te wrikken en over het strand naar de zee te rollen, om de krabben en kleine diertjes in de zee te voeren. Maar de provincie verwacht een factuur van de verbrandingsoven, dus hij moet een zeehond leveren.

Terwijl de versluerde zon boven de kliffen verschijnt, begint hij het zand rond de zeehond voorzichtig los te maken en weg te scheppen. Ademend door zijn achter het mondneusmasker verborgen mond bevrijdt hij de zeehond uit het zand. Zoals verwacht is de onderkant gaan verweken en rotten; als het zand erg diep vervuild is, zal hij daar ook een laag van moeten meenemen.

Strandvlooiën komen tevoorschijn als hij het stilleven verstoort, ontvouwen hun lijfjes ter grootte van een vingernagel en springen tot olympische hoogten in de lucht. Ook krabbetjes, gulzige wezentjes die nog snel klauwenvol vlees weggrissen als zijn schop op een haarbreedte van ze neerkomt. Hij slijt er een dwars doormidden; de hersenen beseffen niet onmiddellijk dat hij dood is, en beide klauwen strekken zich nog uit en keren terug naar hun helft van de buitenaardse mond.

Hij loopt terug naar de bestelwagen en pakt het zwarte dekzeil. Spreidt het uit naast het kadaver. Tilt de achtervinnen op met de bolle kant van zijn schop, schopt het zware zeil onder het beest. De zeehond wiebelt en zakt neer op het zeil; zijn lege oogkassen vangen de opkomende zon, die zich onder de wolken vandaan beukt. De rode kleur erin verbaast hem:

helder karmozijnrood – in plaats van bruin en oud – alsof er nog ergens een hart in klopt.

Hij tilt een kant van het zeil op, tot de zeehond op zijn buik ligt, en rolt het kadaver in het zeil als een dikke sigaar. De huid van de zeehond is zo kwetsbaar als het oppervlak van een pas bevroren vijver; zijn gehandschoende handen maken groeven in de smurrie. Hij vouwt het dekzeil over de uiteinden en maakt het stevig vast met elastische koorden. Het pakket maakt een geul in het zand als hij het naar de bestelwagen sleept. Het gewicht lijkt geconcentreerd, alsof zich diep in de buik van de zeehond iets zwaars bevindt en de lagen vet en huid eromheen allemaal dienen om een koude, ijzeren kern te beschermen.

***

Als het kadaver in de auto ligt, blijft Frank even staan om op adem te komen in de aanwakkerende wind. In de verte dalen al druppelsgewijs wat vroege zondagmorgenwandelaars af naar het strand, over het steile pad onder een rij caravans die boven de klif uitsteken als tanden in een zwart kaakbot. De zon heeft bezoekers vanuit het hele land aangetrokken; hele families zijn gekomen met hun fietsen en barbecues en honden en lawaai.

Het dorp op de kliffen, meestal somber en grijs, koestert zich in de hitte als een soezende hagedis. De storm van vorige week lijkt nu ver weg, alsof hij in een ander land plaatsgevonden heeft. Zelfs ver landinwaarts had Frank de wind horen huilen vanuit zijn slaapkamer, dus het geweld aan de noordwestelijke kustlijn, op deze onbeschatte plek, moet ontzagwekkend zijn geweest. Hij had bijna zijn vrouw wakker gemaakt zodat zij er ook naar kon luisteren, maar was weer ingedut, meedrijvend op het gestadige *woesj, woesj* van de windvlagen. Waren het de golven die de zeehond uit het water gedreven hadden? Of had de wind ervoor gezorgd?

Bijna een halve kilometer landinwaarts liggen de overblijfselen van een walvisskelet; stenen, gevormd als botten, of botten als stenen in ruwe formatie. Hoe hoog zou de zee moeten rijzen om die daar achter te laten? Zelfs het springtij van vandaag reikt lang niet ver genoeg en zou dan ook nog de wilde duinengrens hebben moeten verslaan. Hij neemt een slok thee uit de thermosfles die zijn vrouw vannacht voor hem gevuld heeft en voelt de lichte beroering van zijn genegenheid voor haar, als verschuivende continenten.

Terwijl hij aan het werk was, is het hoogwater weggeglip en werd een zandbank in de verte zichtbaar. Daar komen nu langzaam stukken van het scheepswrak boven water, de overblijfselen van ijzeren spanten en een in stukken gebroken romp. Zwarte, glimmende zeehonden waggelen uit het water op het zand ernaast en kijken hem nieuwsgierig aan. Hij steekt twee vingers op naar de dieren – een erkenning van hun verlies, een verontschuldiging voor het storen van hun gevallen kameraad. Dan pakt hij zijn schop en gaat terug om de besmeurde grond waarop het dode dier gelegen heeft aan te pakken. Met de scherpe kant van het blad trekt hij een wijde cirkel om de plek. Dan gaat hij aan de slag binnen het afgebakende gedeelte, tilt donkere, jodiumkleurige zoden op en keert ze om.

Na een kwartier neemt hij weer even pauze. Het zand is steenachtiger dan het eruitziet, hij is ouder dan hij zich voelt, en hij heeft zich in het zweet gewerkt. Nu hij tegen de zestig loopt, doet Frank alleen nog maar zo nu en dan een klus en laat hij de rest over aan de jongere mannen – mannen die kunnen lachen terwijl ze het geronnen bloed en het vuil wegwassen, die een muur in hun hoofd kunnen houden tussen het slachthuis en de rest van hun leven. Hij komt voor de afgiftes en het papierwerk, en gaat dan weer naar huis, naar een keuken waar rood en bruin de onschuldige kleuren zijn van bloemen uit de tuin en het versgebakken brood van zijn vrouw.

Halverwege het zichtbare strookje strand daalt een uitloper van de klif af tot in het water. Een gestalte in een wetsuit zoekt tastend met zijn voeten zijn weg over de in de rots uitgehouwen traptreden. De zwemmer verwijderd zich van hem langs de rand van de uitloper, een omgekeerd silhouet tegen het landschap. Verder landinwaarts is er nog niet genoeg licht om geulen en kliffen bloot te leggen; de bergen zijn grijsgroen tegen de hemel, zonder echte diepte erin. Frank strekt zijn arm uit en volgt de omtrek, alsof hij een scalpel vasthoudt, half verwachtend dat het schilderslinnen weg zal vallen en het houten raamwerk van het achterdoek zal onthullen. De zwemmer op de rotsen bukt zich, slaat met zijn handpalm op het water en maakt zijn nek nat.

Een zwak gebrom glijdt over hem heen. Een helikopter vliegt met een wijde boog over de vuurtoren en om het dorpje boven op de kliffen, en verdwijnt landinwaarts achter een wolkenbank. Frank is zo blij dat zijn passagiers geen kleren en schoenen dragen, geen bleek-geschokte echtgenoten of jammerende moeders hebben die erbij staan als hij ze ophaalt van de plek waar ze gevallen zijn. Ooit werd hij opgeroepen na een onweersbui, toen een op hol geslagen hengst van een klif gesprongen was, de ogen wijd opengesperd van paniek. Zijn eigenaar zei dat hij zo hoog sprong dat hij bijna, bijna vloog.

Hij keert terug naar de half afgegraven cirkel askleurig zand. Achter hem klinkt een plons als de zwemmer het water in duikt.

***

Voor hij weggaat, spuit hij het zand in met ontsmettingsmiddel, en kijkt oplettend toe terwijl de strandvlooiën zich uit de voeten maken voor de lichte nevel. Een handjevol kronkelt en sterft op het pas omgekeerde oppervlak. De meeuwen staan hem van een veilige afstand kwaad aan te kijken. Hij

gaat even op de treeplank van de bestelwagen zitten om het laatste restje thee uit de stalen thermosfles op te drinken, trekt zijn handschoenen uit en wrijft zeep met lavendelgeur in zijn vingers. Hij draait zijn hoofd van de ene kant naar de andere, tot de botten aan de onderkant van zijn nek op een zachte, onbevredigende manier kraken. De zwemmer in het water zweemt met de schoolslag naar een bakken in de verte, zijn badmuts als het ontstoken puntje van een steenpuist boven de golven. Hij schudt de laatste druppels uit zijn thermosfles en staat op om te vertrekken.

Het water is nog verder teruggetrokken, en het spoor van de wielen van zijn bestelwagen tekent zich duidelijk en scherp af boven de vloedlijn. Frank probeert op dezelfde manier terug te rijden over het strand en met zijn wielen de bandensporen te volgen, maar het is onmogelijk. De nieuwe voren zijn dieper dan de oude, vanwege het extra gewicht van de zeehond. Voor in de bestelwagen bungelt een luchtverfrisser met dennengeur aan een stukje elastiek, maar de geur is allang op, zucht voor zucht voor zucht.

Op het open strand achter hem doorzoeken stipjes zwarte vogels de glinsterende, glibberige plukken aangespoeld zeewier. Het nu onbeschermd zand krijgt windribbels, als blootgelegd spierweefsel. Aan de zuidrand van het strand sijpelt ziltig afvoerwater van de klif door een geul in de rots naar de oceaan. In de zomer is het nauwelijks een straaltje, maar in de winter stort het samen met overtollig regenwater omlaag, en kerft het iedere keer nieuwe vormen uit als het over het zand gutst als over een uiterwaard.

Vanaf de plek waar zojuist het kadaver van een zeehond lag, springt een rij doorschijnende strandvlooiën met trage, zorgvuldige sprongen voort, van de ene hoop zeewier naar de andere, zoekend, in een plechtige processie naar de duinen.

Helemaal boven aan het stroompje, waar het water in verticale spleten in de klif zelf verdwijnt, is een open plek, waar het helmgras is platgedrukt door het gewicht van een lichaam.

De man in de duinen zit daar vredig, de benen bij de enkels over elkaar geslagen en de handen gevouwen, alsof hij gewoon wat zit te rusten, met halfgesloten ogen kijkend naar de zee. De meeuwen cirkelen nog steeds rond, op hun hoede na het vertrek van de bestelwagen, onzeker of de indringer met de schop zal terugkeren. Maar uiteindelijk zullen ze weer moed vatten, genoeg om op onderzoek uit te gaan, terwijl het morgenlicht vreemd op een oud gezicht valt.

De getuige

De zwemmer duikt van de rotsen in het ijskoude water, dat explodeert als door een dieptebom. Een paar hartslagen later komt hij snakkend naar adem boven water en schudt het water van zijn gezicht.

Vanaf het strand ziet Oona haar kleinzoon al watertrappend wachten tot de schok van de kou voorbij is. 'Je hebt springers en je hebt kruipers,' zei hij ooit tegen haar: mensen die door de zure appel heen bijten en mensen die stapje voor stapje het water in gaan en hun lichaam stukje bij beetje aan de kou laten wennen. Dat zal wel een metafoor zijn voor de manier waarop iemand in het leven staat. Zelf is ze van mening dat verandering hoe dan ook komt, maar dat het niet nodig is je halsoverkop in onzekerheid te storten.

Ze telt haar stappen terwijl ze over het strand loopt en ademt diep in; ze vult haar borstkas met de koude, frisse lucht voor de hitte van de dag weer toeslaat. Haar kleinzoon houdt hetzelfde tempo aan als zij, komt omhoog uit het water in een vlinderslag en verdwijnt dan weer. Sinds ze vorig jaar last kreeg van hartkloppingen, zijn deze zondagochtenduitjes een gezamenlijk ritueel. De dokter schreef een handvol medicijnen voor, haar volwassen kinderen een regime van fruit en yoga; deze wekelijkse wandelingen zijn het compromis, een manier om de vrede te bewaren.

Hoger op het strand rijdt een wit bestelbusje langs haar heen, zigzaggend om plukken achtergelaten zeewier en stukken wrakhout. Ze probeert de aandacht van de chauffeur te trekken, te wijzen naar het donkerdere, hardere zand, waarop

de banden beter grip zullen hebben. Maar de chauffeur negeert haar en blijft doorrijden naar het smalle pad dat omhoog leidt naar de kliffen, waarbij de wielen fonteinen fijn, grijs zand opwerpen. Oona schudt haar hoofd om zijn roekeloosheid. Ze ziet vaak auto's vastzitten in het zand, met rondtollende wielen, vooral in de zomer als toeristen rechtstreeks het strand op willen rijden en blijven steken in de duinen. Ze ziet hen sjorren en zwoegen, en als ze er zin in heeft, roept ze een van de oesterkwekers om hen los te trekken. Zo niet, dan laat ze hen in hun sop gaarkoken.

Boven op de klif glinsteren een paar caravandaken in de zon; de parkeerplaats zal niet lang leeg blijven. Het dorp daarachter ligt nog in de schaduw – koude, tochtige gebouwen die spiraalsgewijs oplopen van de zee; in het midden een eethuisje, een bar en een kleine supermarkt, gerangschikt rond een leeg plein. De meeste andere winkels zijn zelfs jaren na het dieptepunt van de recessie nog altijd met luiken afgesloten. De haven, die altijd wemelde van de vissersschepen, is nu leeg, en de bedompte lucht van zout en bloed is allang vervlogen. Een pas geopende autosnelweg loopt in zuidelijke en noordelijke richting naar de voornaamste toeristenbestemmingen, en snijdt het dorp af als een opgedroogd hoefijzermeer.

Maar nu is het zomer en in de zomer weten bezoekers zich toch naar binnen te wurmen – onontkoombaar als ratten in een schuur. De camping stroomt vol, tenten schieten als paddenstoelen uit de grond, en de half lege appartementencomplexen op de heuvel komen tot leven. Als het warm is, ziet het strand zwart van de mensen, en zelfs op koude dagen zijn er zwemmers met dikke badjassen en te harde stemmen, hun haar stug van het zout. Het handjevol pensions zit propvol en de bussen die op de kliffen stoppen, lijken met de dag meer mensen uit te braken.

Oona vindt het maar niks. Ze zou van het ene eind van het dorp naar het andere kunnen lopen zonder ook maar één bekende tegen te komen. Ze woont al meer dan ze-

ventig jaar in het dorp en kent het als haar broekzak: ieder stukje grond, alle roddels en verhalen, ze was getuige van alle overwinningen en alle nederlagen. De politici praten over toerisme als over de levenskracht van de gemeenschap, maar volgens haar rooien ze het negen maanden van het jaar prima zonder vreemdelingen die overal rondlopen, rommel maken, schreeuwen en hun hond laten poepen waar het niet mag.

Voorlopig heeft ze het strand voor zichzelf – nog een reden waarom ze per se zo vroeg wil komen; tegen de tijd dat de gillende kinderen komen om kuilen te graven en hun naam in het zand te schrijven, zijn zij weer thuis. Ze neemt grotere stappen om over een wild spartelende gele haarkwal heen te stappen; zijn rode tentakels zijn uitgewaaierd als de baleinen van een paraplu. Ooit was een aangespoelde kwal iets bijzonders waar je met een stok in wilde prikken, maar de laatste paar jaar wemelt het water ervan en heeft het strand een bijna lichtgevend blauwe gloed van Portugese oorlogsschepen. Ze drijven mee op de tropische stormen die de kustlijn bijten en veranderen, en de kranten verkondigen onheil en ellende. Maar in Oona's jeugd waren er ergere stormen, stormen die hele gebouwen in zee spoelden. Haar moeder maakte als kind mee dat het dak van hun boerderij gerukt werd, en er waren toen ook ergere hittegolven, zomers die zo heet waren dat het vel van je rug schroeide. Maar niemand wil het horen; haar kinderen en kleinkinderen rollen met hun ogen als ze erover begint en voorspellen het einde van de wereld.

Ze steekt haar hand op als de helikopter van de kustwacht nog een langzame lus boven haar beschrijft en dan koers zet naar het verder landinwaarts gelegen vliegveld. Een oefenvlucht: voor een door het tij verraste kajaker of een afgedreven kind op een opblaasvlot is het nog te vroeg. Ze kijkt even naar de zee om te zien waar haar kleinzoon is, ontwaart zijn gele badmuts en zwarte duikbril tussen de hoge golven. Hij is even bovengekomen om zich te oriënteren tegen de bergen in de verte en duikt dan weer onder.

De afvoergeul in de uitloper van de klif is meestal het punt waar ze omkeert en teruggaat. Ze is er bijna als ze iets ziet. Een stel meeuwen vliegt boos krijsend op uit de duinen als ze dichterbij komt, en ze buigt af naar een donker ding dat ze aan het onderzoeken waren. Er belandt vaak allerlei troep op het strand: vaten en koelkasten en meubels die ergens langs de kust illegaal gedumpt zijn. Als ze dichterbij komt, ziet ze tot haar verbazing de donkere vorm veranderen in een etalagepop. Hij zit rechtop tegen een zandduin, met zijn handen gevouwen en de blote voeten over elkaar geslagen, volkomen sereen, en ze verbaast zich erover dat de zee hem zo netjes heeft uitgespuugd.

De waarheid van wat ze ziet, dringt langzaam tot haar door, hoewel ze nog heel even aarzelt, in gedachten de paar overgebleven etalages in het dorp doorloopt, probeert te bedenken of een ervan misschien een etalagepop mist. Dan houdt ze zichzelf niet langer voor de gek en aanvaardt dat wat ze ziet een lijk is. Het is het lichaam van een man van een jaar of zestig, zeventig, met grijs haar en holle wangen. Zijn huid is spookachtig wit, glad als keramiek, en zijn kleren hangen om hem heen alsof ze een maat te groot zijn. Zijn halfgesloten ogen kijken naar de zee, naar iets net buiten het zicht, en er ligt een vage glimlach op zijn gezicht. Naast hem ligt een paar werkschoenen, met de sokken netjes erin gestopt, en een jasje, netjes opgevouwen. Als verdoofd klopt ze de zakken van het jasje af, op zoek naar een portefeuille, een telefoon, iets om de man te identificeren, alsof het achtergelaten was in een bar. Een brede, gouden ring ploft in het zand aan haar voeten, en bijna koortsachtig probeert ze hem terug te schuiven aan de hand van de man. Maar door de lijkstijfheid zijn de handen onwrikbaar verstrengeld, en zijn ringvinger – de hele vinger – ontbreekt; de huid is allang genezen, glad en strak over het botknobbeltje.

Ze staart naar de ring in haar handpalm en beseft dat er deze ochtend ergens een leeg bed zal zijn, een tikkende tijdbom van verdriet. Ze heeft vaak deel uitgemaakt van ploegen die de waterlijn afspeurden op zoek naar een vermiste persoon, heeft de bedroefde kreten horen weerklinken, geliefden zien instorten als het nieuws verteld werd. Ze trekt haar vestje uit en drukt het tegen haar borst, alsof de stof haar zal beschermen tegen die nog verre, abstracte onthulling, en buigt haar hoofd in stil gebed.

Haar kleinzoon komt wankelend uit de beukende golven; hij had haar naar haar hart zien grijpen en vreesde het ergste. Hij komt naast haar staan en legt opgelucht een hand op haar schouder, ademt dan luid uit door zijn neus, bukt zich om aan de man te schudden, alsof hij hem uit een diepe slaap moet wekken, tilt het bovenlichaam van de man omhoog en laat het weer tegen het zand zakken. Zijn trillende vingers zoeken een pols.

Oona had kunnen zeggen dat hij geen moeite hoefde te doen. In het gezicht van de man ziet ze een schim – niet die van haar overleden man, die zo vredig in hun bed lag, maar een zestig jaar oudere: haar nichtje, op de pier getrokken nadat ze onder een aangemeerde boot verdwenen was; de kreten van haar tante die de lucht doorkliefden, de slapheid van het zachte lichaam van het meisje, dat zich nog maar zo kort daarvoor had gewenteld in de zon; de mannen die probeerden haar te reanimeren, en het kraken van haar ribben. Op de wangen van de man ligt dezelfde blauwe tint, maar alles om hen heen is stil, op de meeuwen na.

★★★

Op de terugweg zwijgen ze. Haar kleinzoon zit te rillen op de stoel naast haar. Hij was te zeer geschokt geweest om zijn wetsuit uit te trekken, en de natte plek op de stoel wordt al maar groter. Het zout zal de stof aantasten, weet Oona, maar

ze zegt er niks van, ook al is haar nieuwe jeep haar grote trots – nog iets wat haar kinderen op haar aan te merken hebben. In plaats daarvan legt ze onder het rijden een hand op zijn schouder.

Er hangt een pijnlijke stilte in de auto, ondanks het feit dat de dode man een vreemde voor hen is. Ze hebben met hem te doen, alsof hij een vogel was, verstrikt in hun keukengordijnen. Ze opent de ramen om het briesje binnen te laten, om het verdriet te laten wegvliegen. Het zal een goed verhaal zijn om in de bar te vertellen, denkt ze, en foetert zichzelf dan uit om die gedachte, om haar ongevoeligheid, haar gebrek aan respect. Maar het enige waaraan ze kan denken is een borrel, een stevige whisky om het levendige beeld van het lijk, dat iedere keer op haar netvlies verschijnt, te verzachten.

Het is stampvol in de bar, ook al is het nog maar net lunchtijd; het publiek bestaat vooral uit toeristen van de camping en de vakantiehuizen. De volwassenen brullen tegen elkaar en klinken met grote pullen bier, kinderen krioelen rond hun enkels en rukken zakjes chips open alsof er goud in zit. Oona ontdekt een paar dorpelingen in de voorkamer en baant zich door het gedrang een weg naar hen toe; ze maken een kruk voor haar vrij bij de bar. De barman, een man met donker haar, donkere ogen en een olijfkleurige huid, tapt een glas donker bier en zet het voor haar neer.

Er gaan al geruchten dat er die ochtend een ongeluk gebeurd is op het strand, maar er zijn slechts weinig bijzonderheden bekend. Haar verslag wordt aangehoord, gekeurd en uitgebreid besproken. Ze vertelt hoe de man erbij zat, over zijn nette stapeltje kleren, zijn ingevallen, blauwe gezicht. Ze vertelt zelfs over haar eigen stommiteit met de ring – ‘net als die arme Jackie Kennedy, die de hersenen van haar man weer terug wilde stoppen in zijn schedel,’ merkt een van de mannen op. De barman reikt naar een stoffige fles op de bovenste plank, schenkt haar voor de schrik een whisky in, die ze in één teug achteroverslaat.

De dode man is niet van hier, is de conclusie. Als dat zo was, zou juist Oona hem wel herkend hebben. Ze buigt ingetogen haar hoofd, aanvaardt deze subtiele lof als iets wat haar toekomt. ‘Maar ook geen toerist,’ zegt ze, ‘anders zou iemand hem inmiddels wel als vermist hebben opgegeven.’ Ze halen hun schouders op en staren in hun glas. Als het radiojournaal begint, worden de kinderen tot stilte gemaand, maar de nieuwslezer zegt niets over de man. ‘Morgenochtend weten we vast meer,’ zeggen ze met een hoofdknik tegen elkaar.

Het nieuws heeft zich in het dorp verspreid en uit respect luiden de kerkklokken om zes uur niet – niet dat het nog echte kerkklokken zijn, zegt Oona, het wordt tegenwoordig allemaal door een apparaat gedaan, heeft de nieuwe priester haar verteld. Wat moet er van de wereld worden als je zelfs kerkklokken niet meer kunt vertrouwen, vraagt ze, en vreemdelingen dood op het strand verschijnen?

Elke keer als er een nieuweling de voorkamer van de bar binnenkomt, vertelt ze het verhaal, en ze herhaalt zichzelf nog steeds als de barman stilletjes haar zoon belt om haar te komen halen.

Beneden bij de zee was de lucht volkomen stil geweest, zo stil dat ze het gierende geluid van een auto die met hoge snelheid naar het dorp reed, kon horen. Ze telde de seconden tussen het eerste geluid en het verschijnen van de blauwe lichten op het pad boven de klif, zoals de tijd tussen een bliksemschicht en de donder. Maar de hard rijdende politieauto gebruikte zijn sirene niet, want wat er ook gebeurd was, het was al gebeurd.

Voor ze de *Gardaí* belde, stopte ze de ring terug in de jaszak van de dode man, en deed toen een stap opzij om zich te vermannen. Haar kleinzoon zei dat ze de plaats van het misdrijf niet had mogen verstoren, alsof het iets was uit een televisieserie, in plaats van de kille, harde werkelijkheid. Terwijl

de zon steeds verder opkwam, leek het lijk bijna absurd tegen de verbleekte achtergrond van bergen en zandduinen; een afwijking, een zwaar gewicht in een uitgerekt doek.

Toen de lichten op de parkeerplaats verschenen, liep haar kleinzoon over het steile pad naar boven om de politie op te wachten; de mouwen van zijn wetsuit flapperden rond zijn middel als de tentakels van een gewonde inktvis. En terwijl ze wachtte, verdween de zon achter de wolken en kwam weer tevoorschijn. Ze moest het gezicht van de zittende gestalte nog één keer aanraken, omdat de man daar in het volle daglicht gewoon wat met zijn rug tegen het zandduin naar de zee had kunnen zitten kijken.

Maar hij was in en in wit en door en door koud.

Op een afgelegen strand aan de kust van Ierland zit een bleke man tegen een duin naar de zee te kijken. Zijn handen liggen netjes gevouwen in zijn schoot en op zijn verder levenloze gezicht ligt een vage glimlach.

Maanden later, na vruchteloos onderzoek, wordt de naamloze vreemdeling begraven in een graf zonder steen.

Maar het mysterie van zijn dood blijft de dorpsbewoners trekken. Dit is niet de eerste keer dat er iets vreemds aanspoelt aan hun kust.

In een koor van stemmen van levens die elkaar kruisen ontvouwt zich langzaam maar zeker het verhaal van de dode man. Armstrongs nieuwsgierigheid naar de kleine momenten in het leven van de kustbewoners is lyrisch en hypnotiserend.

NUR 302
www.uitgeverijmozaiek.nl

